U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Michala Mazance a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. Mgr. Lucií Růžičkovou, advokátkou se sídlem Jana Růžičky 1165/2, Praha 4, proti žalovanému: **Finanční arbitr,** se sídlem Legerova 1581/69, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: AXA životní pojišťovna a.s., se sídlem Lazarská 13/8, Praha 2, zast. JUDr. Janem Malým, advokátem se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, ve věci ochrany proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2017, čj. 8 A 84/2017 – 56,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností napadl žalovaný (dále „stěžovatel“) shora označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým bylo řízení zastaveno dle § 47 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších přepisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovateli tímto rozhodnutím také byla uložena povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 200 Kč a žalobci byl vrácen zaplacený soudní poplatek ve výši 1 000 Kč.

[2] V napadeném usnesení městský soud uvedl, že žalobce svým podáním ze dne 17. 8. 2017 vzal zpět žalobu ze dne 28. 4. 2017, neboť žalovaný ukončil svou nečinnost tím, že vydal požadované rozhodnutí. Současně se zpětvzetím požádal o náhradu nákladů řízení. Městský soud ve vztahu k této žádosti odkázal na § 60 odst. 3 s. ř. s. a posoudil, že je nesporné, že stěžovatel rozhodl až po podání žaloby dne 15. 8. 2017. Žalobcův nárok byl však uplatněn již 11. 9. 2015. Z toho plyne, že stěžovatel byl nečinný a žalobce byl se svým podáním na ochranu proti nečinnosti úspěšný.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Stěžovatel považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť městský soud měl žalobu odmítnout jako předčasnou a nepřípustnou dle § 46 písm. a) s. ř. s. z důvodu nesplnění podmínek řízení. Žalobce totiž před podáním žaloby nevyčerpal veškeré prostředky ochrany a lhůta pro vydání rozhodnutí v době podání žaloby neproběhla. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, je lhůta pro jeho rozhodnutí 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí. Tato lhůta v době podání žaloby neuplynula. V souvislosti s tím odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se nutnosti vyčerpat prostředky nápravy před podáním nečinnostní žaloby a nezbytnosti uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí.

[5] Tvrdí, že se soud měl přednostně zabývat jím namítaným nedostatkem podmínek řízení, neboť žaloby na ochranu proti nečinnosti mají být projednávány a rozhodovány přednostně. V důsledku nastalé situace pak stěžovatel nevěděl, zda má městskému soudu předložit správní spis nebo zda je povinen postupovat dále v řízení před ním.

[6] Městský soud učinil své závěry, aniž by se zaobíral věcnou stránkou sporu a zkoumal, zda následné jednání stěžovatele bylo přímým důsledkem podání žaloby, a tedy zda není dán důvod pro aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. Soud měl posuzovat, zda byla žaloba po stránce hmotněprávní důvodná. Městský soud také pochybil, když řízení zastavil, aniž by o zpětvzetí vyrozuměl stěžovatele a umožnil mu vyjádřit se mimo jiné k tomu, zda jsou v posuzovaném případě dány zvláštní důvody pro nepřiznání náhrady nákladů řízení dle § 60 odst. 7 s. ř. s. Tímto postupem městského soudu bylo stěžovateli upřeno právo na spravedlivý proces.

[7] Dále stěžovatel uvedl, že eviduje velké množství stížností na jeho nečinnost, přičemž mnohé z nich jsou neodůvodněné. To nasvědčuje zneužívání práva a snaze obohacovat se na úkor státního rozpočtu. Považuje za zásadní zodpovězení otázky, zda může být za svou snahu rozhodovat spory bez zbytečného odkladu a za zákonný postup sankcionován tím, že mu správní soudy budou ukládat náhradu nákladů řízení pokaždé, když ve věci rozhodne až po podání žaloby na jeho nečinnost.

[8] V závěru kasační stížnosti navrhl, aby bylo usnesení městského soudu v plném rozsahu zrušeno a Nejvyšší správní soud zároveň rozhodl o odmítnutí žaloby podle § 110 odst. 1 s. ř. s., nebo, pokud neshledá důvody pro odmítnutí žaloby, aby napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti nesouhlasil se stěžovatelem, neboť žalobu podal řádně. K tomu uvedl podrobnou argumentaci, proč byl žalovaný nečinný. Žaloba proto byla podle něj podaná řádně a za splnění procesních podmínek řízení. V případě zpětvzetí byl procesní postup městského soudu zcela logický a předvídatelný, a proto nebyl povinen zkoumat názor stěžovatele. Dále předestřel argumentaci, proč byl žalovaný nečinný. Stanovil několik otázek, u nichž považuje za vhodné, aby se k nim zdejší soud vyjádřil.

[10] Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro nedůvodnost.

[11] V replice stěžovatel trval na nesplnění podmínek podání žaloby a vyjádřil nesouhlas s tím, že by městský soud neměl povinnost mu umožnit se vyjádřit k aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. Nesouhlasil s tím, že by byl ve věci nečinný. Připojil se k žalobci v tom, aby se Nejvyšší správní soud vyjádřil k otázkám uvedeným ve vyjádření a doplnil několik svých dotazů. Na svém procesním návrhu setrval.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Stěžovatel napadl jak výrok o zastavení řízení, tak výroky o náhradě nákladů řízení a vrácení zaplaceného soudního poplatku. Dle § 102 s. ř. s. je kasační stížnost opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li stanoveno jinak. Podmínky objektivní přípustnosti kasační stížnosti jsou splněny, neboť kasační stížnost proti rozhodnutí o zastavení řízení je přípustná.

[13] Zčásti jsou splněny také podmínky subjektivní přípustnosti, neboť kasační stížnost podal účastník řízení o žalobě. K otázce subjektivní přípustnosti se vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 Ans 17/2012 – 33, č. 2116/2010 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„[s]ubjektivní přípustnost kasační stížností se však nevyčerpává tím, že ji podá účastník řízení. Z povahy kasační stížnosti jakožto opravného prostředku vyplývá, že ji může podat jen ten účastník, kterému nebylo rozhodnutím krajského soudu plně vyhověno, popřípadě kterému byla tímto rozhodnutím způsobena jiná určitá újma na jeho právech. Rozhodujícím přitom je výrok rozhodnutí krajského soudu, protože existenci případné újmy lze posuzovat jen z procesního hlediska. Při tomto posuzování také nelze brát v úvahu subjektivní přesvědčení účastníka řízení, ale jen objektivní skutečnost, že rozhodnutím soudu mu byla způsobena určitá, třeba i nepříliš významná újma, kterou lze odstranit zrušením nebo změnou napadeného rozhodnutí. Oprávnění podat kasační stížnost tedy svědčí jen tomu účastníku, v jehož neprospěch vyznívá poměření nejpříznivějšího výsledku, který krajský soud pro účastníka mohl založit svým rozhodnutím, a výsledku, který svým rozhodnutím skutečně založil, je-li zároveň způsobená újma odstranitelná tím, že kasační soud napadené rozhodnutí zruší (srov. přiměřeně usnesení NS ze dne 30. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 3/1997, pod č. 28, dále srov. usnesení NSS ze dne 13. 9. 2012, čj. 3 As 72/2012 – 20, nebo usnesení NSS ze dne 30. 10. 2008, čj. 1 Afs 133/2008 – 110).“* V návaznosti na to soud dovodil, že kasační stížnost žalovaného, která napadá usnesení krajského soudu o zastavení řízení z důvodu zpětvzetí žaloby, nesplňuje podmínku subjektivní přípustnosti opravného prostředku, leda by žalovaný prokázal vznik újmy na svých právech.

[14] Nyní řešená věc je stejná, jako byla ve zmíněném usnesení. Z argumentace stěžovatele obsažené v kasační stížnosti vyplývá, že se nedomáhá toho, aby po případném zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu městský soud v řízení pokračoval a žalobu meritorně projednal. Přednáší konstrukci, podle které nemělo být řízení o žalobě zastaveno, nýbrž žaloba měla být odmítnuta. Jak v případě zastavení řízení, tak v případě odmítnutí žaloby se řízení končí procesním rozhodnutím, aniž by předmět řízení byl meritorně projednán a vyřešen autoritativním soudním výrokem. Stěžovatel nikterak

nezpochybňuje skutečnost, že žaloba nebyla věcně projednána. Netvrdí, že by mu zastavením řízení o žalobě vznikla újma. Svoji pozornost upírá výlučně k nákladovému výroku, byť formálně, možná vědom si judikatury Nejvyššího správního soudu k přípustnosti kasační stížnosti proti výroku o nákladech řízení (viz níže uvedený bod [17]), musí napadat i výrok o zastavení řízení. Část kasační stížnosti formálně brojící proti výroku o zastavení řízení působí dojmem nutného přívažku, jehož jediným účelem je založit přípustnost kasační stížnosti proti výroku o náhradě nákladů řízení, případně též meritorně posoudit otázku jeho nečinnosti namísto městského soudu.

[15] Jediná újma, která byla stěžovateli napadeným usnesením způsobena, pokud jde o výroky rozhodnutí, pramení z výroku o náhradě nákladů řízení a v důsledku toho ze zásahu do jeho majetkové sféry. Tuto újmu ovšem není možné brát v úvahu při posuzování subjektivní přípustnosti kasační stížnosti proti výroku o zastavení řízení. Je totiž jen jeho odvozeným důsledkem, který nezávisí pouze na tom, že řízení bylo zastaveno, ale rovněž na dalších skutečnostech, které městský soud zohlednil (podle jeho závěrů nebylo v době podání žaloby stěžovatelem rozhodnuto, byl tedy nečinný, a rozhodl až následně po zahájení řízení před městským soudem v důsledku podané žaloby).

[16] Soud proto uzavírá, že stěžovatel v tomto případě netvrdil, že by mu zastavením řízení o žalobě byla způsobena byť i jen minimální újma na jeho právech. Pozice stěžovatele je tak objektivně nahlíženo stejná, jako kdyby byla žaloba odmítnuta (takto měl dle stěžovatele městský soud správně postupovat). Ani v tomto případě by kasační stížnost stěžovatele nebyla subjektivně přípustná. Z toho plyne, že stěžovatel není oprávněn napadat výrok o zastavení řízení opravným prostředkem. Kasační stížnost směřující proti výroku městského soudu o zastavení řízení proto musí být odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. jako nepřípustná.

[17] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost stěžovatele proti výroku o zastavení řízení je nepřípustná, musel soud odmítnout kasační stížnost i v části týkající se nákladů řízení o žalobě (výrok II. a III. usnesení městského soudu), a to v souladu s § 104 odst. 2 ve spojení s § 46 odst. 1 písm. d) a § 120 s. ř. s. Kasační stížnost proti výroku o náhradě nákladů řízení je totiž nepřípustná nejen tehdy, pokud směřuje výlučně proti nákladovému výroku, ale též tehdy, když sice směřuje proti hlavnímu výroku, na němž je nákladový výrok závislý, avšak kasační stížnost proti tomuto hlavnímu výroku (zde výroku o zastavení řízení) je nepřípustná (podrobně viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 – 64, bod [31], č. 2116/2010 Sb. NSS).

[18] Z důvodu odmítnutí kasační stížnosti nemohl Nejvyšší správní soud věc meritorně posoudit. Proto se v odůvodnění nijak nevyjadřuje k otázce, zda stěžovatel byl či nebyl nečinný, včetně souvisejících odkazů na početnou judikaturu. Ze stejného důvodu se nevyjadřoval ani k předestřeným otázkám, u nichž žalobce i stěžovatel požadovali stanovisko zdejšího soudu. Tyto otázky by totiž byly podstatné pouze v případě, že by se soud mohl zabývat tím, zda byl stěžovatel skutečně nečinný nebo nikoliv.

[19] Nad rámec shora uvedeného soud uvádí, že obecně lze souhlasit s tím, že v případě zpětvzetí žaloby má krajský soud zpravidla umožnit stranám, aby se v přiměřené době vyjádřily k případné náhradě nákladů řízení, pokud situace není zcela zřejmá, a teprve poté řízení zastavit podle § 47 písm. a) s. ř. s. Jak však bylo uvedeno shora, i pokud by v nyní

posuzované věci došlo v tomto směru k pochybení soudu, nemůže se jím Nejvyšší správní soud pro nepřípustnost kasační stížnosti zabývat. Stěžovateli ostatně nic nebránilo, aby o vydání rozhodnutí sám soud informoval a předestřel mu svůj pohled na případné rozhodnutí o nákladech řízení, pokud by žalobce vzal žalobu zpět, neboť o podané žalobě byl informován a vyjadřoval se k ní.

IV. Závěr

[20] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřípustná dle § 104 odst. 2 s. ř. s., a proto ji podle § 46 odst. 1 písm. d) s odkazem na § 120 s. ř. s. odmítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[21] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3, věty první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., tak, že žádnému z účastníků se náhrada nákladů řízení nepřiznává, jelikož kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. ledna 2018

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu